

3.2 MEZINÁRODNÍ SPORTOVNÍ PRÁVO / POSTAVENÍ, PRAMENY, SYSTÉM

V této kapitole je podán **stručný přehled** široké problematiky Mezinárodního sportovního práva (MSP). **Podrobně** je pak obsah rozveden podle jednotlivých oblastí v **kapitole 8**, když **názvy jednotlivých podkapitol** přímo předurčují **obsah**. Jsou jimi:

- 8.1 Definice MSP a jeho postavení
- 8.2 Prameny a systém MSP
- 8.3 Arbitrážní soud pro sport CAS
- 8.4 Sport a právo v EU
- 8.5 Soudní dvůr EU a jeho rozhodnutí
- 8.6 Mezinárodní olympijský výbor
- 8.7 Mezinárodní sportovní federace na příkladu fotbalu

DEFINICE MSP A JEHO POSTAVENÍ / více v podkapitole **8.1**

„Mezinárodní sportovní právo je souborem právních předpisů, mezinárodních sportovních zvyklostí a rozhodovací praxe, jenž se zabývá právními vztahy s mezinárodním aspektem, vznikajícími v souvislosti s profesionální sportovní činností.“

Definice českého odborníka na sportovní právo, který ČR v Haagu **zastupuje** je rovněž zajímavá: *„Jde o pevně nevymezený, ale stále více kohezní soubor norem regulující praxi sportu a řešící spory ve sportu“* (Pavel Hamerník, 2004).

Organizace sportovního prostředí

Na organizaci sportu můžeme nahlížet z pohledu **zdola**, nebo ze **shora**. Na počátku sportovně organizační činnosti bylo **budování jednotlivých klubů a oddílů**, které se později **začaly sdružovat** za účelem **vytvoření řádu** pro jejich vzájemné **soutěžení**. Toto sdružování nejprve **končilo na hranicích** státu, které následně překročilo, aby nakonec bylo završeno často **celosvětovým sjednocením**.

Z uvedeného vyplývá, že **organizace sportovní činnosti** byla sice **nejdříve** budována **zdola**, v současnosti ale jasně **převládá** řídicí úloha mezinárodních sportovních **federací**, která je projevem organizace **se shora** a zároveň také důkazem **silného** mezinárodního aspektu ve sportu. **Výjimkou** je snad větší organizační rozdrobenost u **individuálních sportů** projevující se někdy v **absenci pyramidové** struktury a větší konkurencí mezi sportovními organizacemi. Sportovní organizace, ze svých pozic **soukromých** subjektů, samozřejmě **nemohou** právně donutit státy a veřejné orgány, aby se **podřídili** výše popsaným požadavkům. Můžou na ně však **působit svou autoritou a vlivem** na veřejné dění, které bývají **značné**. Přestože se jedná pouze o soukromoprávní subjekty, tak pokud státy **chtějí**, aby na jejich území byly pořádány významné mezinárodní sportovní události, **nezbývá než se jim podříditi**.

Postavení MSP

Samotná otázka existence **Mezinárodního sportovního práva** jakožto **zvláštního oboru** je **sporná**. Je jisté, že toto právo **nelze řadit** mezi stávající **právní odvětví** z několika důvodů, kterými jsou:

nepřehledné právní úpravy, která se navíc čistě sportem zabývá jen zřídka, **schází dlouhodobé formování** a všeobecné **uznávání** tak, jako u obecného práva, problémem **uceleného oboru** k zařazení do právního systému **soukromého** či **veřejného** práva, když očividně spadá pod **mezinárodní soukromé právo**, avšak existují souvislosti s mezinárodním **veřejným právem** v podobě **ochrany hospodářské soutěže** nebo **volného pohybu** pracovní síly.

Někdy bývá oblast sportu **považována** z právního hlediska za „**stát ve státě**“, a to z **důvodu** jednak výše zmíněného a dále pramenící z **neochoty** sportovních subjektů **podřídít se standardním** právním předpisům. Ty se naopak **snáží** maximálně **využívat výhod snadného pohybu** po celém světě spojeným se sportem včetně využití výhodného **daňového rezidentství**.

Díky svému vlivu v nejrůznějších oblastech světa má sport nezanedbatelný **mezinárodní význam** a rovněž tak i pro EU. Přispívá k **naplňování cílů**, které si **EU** stanovila, jako je **solidarita, sociální a hospodářský pokrok**, i k cílům celosvětově platným, kterými jsou **podpora míru a porozumění** mezi státy a národy.

Na druhou stranu EU, díky svému stále **narůstajícímu vlivu**, může pozitivně **ovlivnit sportovní prostředí** nebo alespoň napomoci v problematických bodech. Tedy sport, jako oblast lidského zájmu, je jedním z **témat**, kterým se **EU** zabývá.

Lex sportiva

Z právních teorií, které podrobně zkoumají **charakter** mezinárodního sportovního práva, je potřebné zmínit proud, který se kloní k **existenci tzv. lex sportiva**. Jedná se o systém **obecných principů** a obyčejových **norem sui generis** („*Sui generis*“ je latinské rčení znamenající „**svého druhu**“). Rčení vzniklo k označení entit, které **nemohou být podřazeny** nějakému vyššímu druhu) a to **bez návaznosti** na jednotlivé právní systémy.

Tato koncepce světového sportovního práva, by mohla být významným **stavebním kamenem mezinárodního sportovního práva**, protože považuje, vedle jiných, **mezinárodní sportovní zvyklosti**, a tím pádem i **vnitřní sportovní pravidla**, která tvoří nejpočetnější úpravu sportovní aktivity, **za samostatný závazný právní systém**, který **stojí vedle národního i mezinárodního práva**.

Lex sportiva je dále **tvořena zejména rozhodovací činností sportovních rozhodčích soudů**, různými **vzorovými dokumenty** a jinými akty vytvářenými mezinárodní sportovní praxí. **Náš právní řád však neumožňuje existenci jiného právního systému, který by byl nezávislý** na národním a mezinárodním právu.

To se samozřejmě **netýká jednotlivých prostředků** tvořících lex sportiva. Ty mají takovou **právní relevanci**, jakou jim dává **náš právní řád**, takže je možné se zabývat např. **zvyklostmi a rozhodčími nálezy**, protože se jedná, v našem právu, o známé instituty. Existence lex sportiva tak byla v několika případech **potvrzena i v nálezech soudů a arbitráží v ČR**, běžně pak ve **světě** např. u **CAS**.

PRAMENY A SYSTÉM MSP / více v kapitole 8.2-8.7

PRAMENY mezinárodního sportovního práva:

- mezinárodní úmluvy a dohody,
- právo EU a rozhodnutí SDEU,
- předpisy MOV a mezinárodních sportovních federací,
- světový antidopingový program WADA
- nálezy rozhodčích soudů a arbitráží, zejména CAS
- mezinárodní sportovní zvyklosti, které se formují z vnitřních pravidel,
- kolektivní smlouvy, a to jejich normativní části.

SYSTÉM

Rada Evropy (RE) je mezinárodní organizace spojující **47 zemí Evropy**. Tato instituce dále zahrnuje šest pozorovatelských zemí: Vatikán, Kanadu, USA, Mexiko, Japonsko a Izrael. Rada Evropy je **nezávislá na Evropské unii** a funguje na principu diskuze a hledání

společných řešení v ekonomických, právních, udržování a rozvoji základních lidských práv a svobod apod. Zatímco Evropská unie funguje na principu supranacionality, Rada Evropy je založená na **mezivládním principu**. Sídlo se nachází ve Štrasburku, přičemž pod tuto instituci **spadá rovněž Evropský soud pro lidská práva (ESLP)** sídlící ve stejném městě. Za ideového otce Rady Evropy je považován **Winston Churchill**, který po druhé světové válce prosazoval politiku francouzsko-německého smíření. Původním záměrem organizace byla evropská integrace. Náš stát je členem Rady Evropy od roku **1991**.

Funkce a orgány Rady Evropy

Hlavní agendu této organizace lze rozdělit do 4 hlavních skupin:

- Ochrana lidských práv,
- pluralitní demokracie a právního státu,
- ochrana svobody slova,
- sdělovacích prostředků a shromažďování.

Všechny členské státy se přihlásily k **Evropské úmluvě o lidských právech**, na jejíž dodržování je v jednotlivých zemích dohlíženo prostřednictvím Evropského soudu pro lidská práva.

Orgány Rady Evropy

- Generální tajemník – vede a zastupuje Radu Evropy navenek,
- Výbor ministrů, rozhodovací orgán,
- Parlamentní shromáždění – hlavní poradní orgán,
- Komisař pro lidská práva,
- Kongres orgánů místní a regionální samosprávy,
- Konference mezinárodních a nevládních organizací.

Evropská unie / EU

Je potřebné opět připomenout **vliv práva unijního na náš právní řád**. Přijetím ČR do EU (**1. 5. 2004**) a na základě ratifikovaných smluv a článků ústavy ČR, **je právo EU**, včetně rozhodnutí **SDEU**, postaveno **na stejnou úroveň jako ústavní zákony ČR** tzn. má přednost i před zákonnými normami neústavními. Právní normy vydané orgány EU jsou tak **obecně závazná** nařízení, bez dalšího použitelná v členských státech EU.

Dne 1. prosince 2009 nabyla **účinnosti** Lisabonská smlouva, která má mimo jiné za následek přeměnu Smlouvy o založení Evropského společenství na **Smlouvu o fungování Evropské unie (SFEU)**. Lisabonskou smlouvou také EU získala **právní subjektivitu**. Smlouva o fungování EU na rozdíl od své předchůdkyně **obsahuje ustanovení**, která přímo hovoří o sportu. EU si v **článku 6 SFEU vymezuje pravomoc** pro aktivity, jimiž podporuje, koordinuje nebo doplňuje činnost členských států, mimo jiné i v oblasti sportu.

Článek 165 této smlouvy má název **Všeobecné a odborné vzdělávání, mládež a sport**, a v druhé části **prvního odstavce** říká: „*Unie přispívá k podpoře evropských hledisek sportu s přihlédnutím k jeho zvláštní povaze, jeho strukturám založeným na dobrovolné činnosti a jeho společenské a výchovné funkci.*“

Soudní dvůr Evropské unie / SDEU

Dříve Evropský soudní dvůr / ESD (do 2012) je **nejvyšším soudem** Evropské unie. Byl zřízen v roce 1952 a sídlí v **Lucemburku** na rozdíl od většiny ostatních institucí EU, které sídlí v Bruselu. Řešil a řeší mnoho sporů se sportovní tematikou.

Mezinárodní olympijský výbor / MOV (podrobně v kapitole 8.5)

Jestliže mezinárodní sportovní federace zastřešují veškerou organizaci **konkrétních sportů**, pak Mezinárodní olympijský výbor (MOV) je jedinou organizací stojící i nad nimi. Týká se to

všech federací, jež organizují sporty, ve kterých se soutěží na Olympijských hrách, a také některých dalších federací. MOV je nevládní organizací s mezinárodní působností.

Světová antidopingová agentura (WADA) World Anti-Doping Agency, podkapitola 9.2 francouzsky Agence mondiale antidopage, odtud zkratka AMA

<https://www.wada-ama.org>

Byla založena v návaznosti na tzv. Lausanskou deklaraci k dopingu ve sportu na základě iniciativy MOV v roce 1999 v souvislosti s Olympijskými hrami v Sydney v roce 2000. Je hlavní mezinárodní organizací, která zajišťuje antidopingovou politiku a základní misí je podpora a koordinace boje proti dopingu po celém světě. Poskytuje mnoho informací a provádí činnosti, které mohou být v rámci dopingové, respektive antidopingové problematice důležité. Největším přínosem WADA je vytvoření Světového antidopingového kodexu. Realizuje Světový antidopingový program (podrobně v podkapitole 8.6 a 9.2).

Arbitrážní soud pro sport / Court of Arbitration for Sport / CAS

<https://www.tas-cas.org/en/index.html>

V roce 1984 byl založen MOV a od roku 1994, po zásadní reformě je CASbnezávislým rozhodčím soudem pro sport. Spory ke CAS se dostávají na základě rozhodčích doložek včleněných ve smlouvách mezi sportovními subjekty a dále z ustanovení sportovních předpisů, stanov, řádů a rozhodnutí.

Po dobu konání olympijských her, od roku 1996 zřizuje na olympijských hrách speciální AD HOC tribunály (překlad z latiny „za tímto účelem“), které jsou schopné řešit spory během 24 hodin. Má v kompetenci veškeré sportovní spory včetně sporů fotbalových. Hovorově se jim také říká „létaající senáty“.

Rozhodčí řízení představuje řešení sporu, které je pro účastníky řízení závazné a konečné, neboť možnost domáhat se soudního přezkumu rozhodčího.

Mezinárodní sportovní federace a konfederace, příklad FIFA

Mezinárodní sportovní federace jsou obecně zakládány jako nevládní organizace, nejčastěji ve formě neziskových sdružení. Někdy mezi nimi a národními organizacemi stojí ještě regionální mezinárodní organizace, kterými jsou konfederace.

Základním předpisem jsou statuty (stanovy) Mimosoudní ochrana je zakotvena v Přestupním řádu FIFA. <https://facr.fotbal.cz/uredni-deska-predpisy/247?category=1>

Ten v článku 23 a 24 říká: „Aniž by bylo dotčeno právo hráčů a klubů obracet se na obecné soudy rozhoduje FIFA svými orgány:

Výbor pro status hráčů (článek 23), pracovněprávní spory

Komora pro řešení sporů (článek 24) spory o smluvní stabilitu. Proti rozhodnutí Komory pro řešení sporů se lze odvolat k CAS.